

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. Vtrum Lumen Gloriæ habeat rationem speciei impressæ,
concurrentis præcisè loco objecti, vel potiùs habeat rationem comprincipij,
sicut alij Habitus supernaturales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

sent, ideo eas non refero, sed ex alibi dicendis in-
pugnandæ erunt. Interea videri possunt rejectæ à
P. Aldrete.

§. VI.

Solvuntur Objectiones.

131. Obijcitur 1. Aggregatum ex nostro Intellectu
& lumine gloriæ, est quid finitum & limi-
tatum: sed cuicumque aggregato finito & limitato
potest æquivalere substantia creata simplex: ergo
& illi aggregato. sed tali substantiæ deberetur Vi-
sio beatifica non minus quam defacto debetur illi
aggregato: ergo est possibilis substantia cui debea-
tur Visio beatifica. 2. Negando minorem, quæ
patitur instantias manifestas. Intellectus huma-
nus cum specie impressa representante futura con-
tingentia, vel secreta cordium, item humanitas
cum Vnionem hypostaticam, sunt aggregata finita,
quibus tamen nulla substantia simplex æquivalere
potest in ordine ad hoc, ut illi debeatur cognitio
futurorum, vel secretorum, vel valor infinitus
meritorum & satisfactionis &c. Item aggregato ex
substantia intellectiva & intellectione distincta,
non potest dari æquivalens substantia, quæ per
suam entitatem sit cognitio. Sicut ergo in his ag-
gregatis invenitur repugnantia specialis, ita etiam
in aggregato ex Intellectu & lumine gloriæ, ob
rationes allatas.

132. Imò, repugnat, vnam Entitatem sim-
plicem præcisè æquivalere, absque perfectionis
excessu, aggregato, cuius vna pars recipiat effectum
formalem ab altera comparte. Ratio est, quia per-
fectius est habere prædicatum per identitatem,
quam per formam distinctam. Quando ergo ef-
fectus formalis est ejusmodi, ut si conveniret per
identitatem, extraheret subiectum denominatio-
nis à conceptu creature, hoc ipso repugnat dari hu-
jusmodi entitatem creatam. Talis autem esset
substantia, cui esset connaturalis Visio Dei, ut
hactenus probatum est. Ergo &c.

133. Obijcitur 2. Omne accidens hocipso
quod sit entis ens, debet habere possibile subje-
ctum substantiale cui debeatur: ergo etiam acci-
dentia supernaturalia. Respondet P. Aldrete
d. 3. s. 9. n. 5. sufficere, quod detur suppositum, nem-
pe Christus Dominus, cui debeantur. Verùm
hæc Responsio non est universalis: sunt enim
plura accidentia supernaturalia, quæ non debentur
Christo, sed potius eorum absentia debetur,
cuiusmodi sunt Characteres, habitus Fidei, Pœni-
tentia, si sit virtus reflexiva. Deinde inveniun-
tur accidentia etiam naturalia, quæ nulli substan-
tiæ debentur, cuiusmodi est, impulsus impressus
lapidi. Denique non est vlla ratio, quare acci-
dentia debeantur necessariò alicui subiecto, & non
etiam modus substantialis debeatur alicui modifi-
cato, & tamen Vnio hypostatica nulli modificato
debetur, ita ut si illo careret, esset in statu violento.

2. ergo ad objectionem negando antece-
dens, satis enim est, quod omni accidenti corre-
spondeat subiectum, in quo tale accidens existit
existere, etiam si ab illo subiecto non exigatur.

134. Obijcitur 3. Datur defacto modus
substantialis supernaturalis, videlicet Vnio hypo-
statica; cui debentur cetera dona supernaturalia,
& Visio beatifica: ergo erit possibilis saltem sub-
sistentia creata supernaturalis, cui eadem dona su-
pernaturalia debebuntur. 2. Negando Conseq.
Omnis enim subsistentia, hoc ipso quod sit termi-
nus naturæ creata, illique proprius, non est super-
naturalis, sed naturalis, utpote debitus naturæ.
Quod autem vnio hypostatica sit supernaturalis,
ratio est contraria, quia non debetur humanæ na-
turæ; nec vllis naturæ viribus obtineri potest.

135. Obijcitur 4. Sicut non est de con-
ceptu accidentis, deberi subiecto, ita non est de
conceptu Formæ substantialis, deberi subiecto, er-
go sicut est possibile accidens supernaturale, ita erit
possibilis forma substantialis supernaturalis. sed
tali substantiæ debebitur Visio beata. Ergo. Hæret
in huius argumenti solutione P. Aldrete. Re-
spondeo negando antecedens, & paritatem. Nam
accidentia supernaturalia nec quidem sub disjunc-
tione debentur substantiæ creata; neque conti-
nentur in viribus naturæ. Omnis autem forma
substantialis, utpote principium suarum operatio-
num, adeoque formalissima Natura, debet conti-
neri in viribus naturæ, & sub disjunctione deberi.

Obijci possit. 5. specialiter contra proba-
tionem desumptam ex conditione servili. Etiam si
omnis creatura sit essentialiter conditionis servilis,
hinc tamen non sequitur (prout videtur superius
intulisse) eam fore filium Dei, si illi deberetur Vi-
sio beata. Potest enim bene intelligi Jus ad hæ-
reditatem filiorum Dei, quin sit Filius ille qui
habet tale Jus. Si enim Spiritus S. assumeret hu-
manitatem, talis Persona nec esset Filius Dei Na-
turalis, nec Adoptivus, & tamen haberet Jus ad
hæreditatem filiorum Dei. Ergo pariter possit in-
telligi substantia creata habere tale Jus.

136. P. Aldrete pro certo supponit, quod
talis Persona non esset Filius Dei naturalis. Id
ipsum supponit Card. de Lugo. Sed contrarium
diceret Suarez, qui cum pluribus alijs defendit,
Christum quæ hominem esse Filium totius Trini-
tatis, non præcisè ratione Processionis Viventis à
vivente, &c: sed ratione Juris ad hæreditatem.
De hoc dicam in tract. de Incarnatione. Nunc Re-
spondeo negando ultimam consequentiam: Quia
Persona cui debetur Jus ad hæreditatem filiorum,
debet vel esse Filius, vel dignitatis æqualis cum Fi-
lio naturali, ratione Naturæ sibi communis cum Fi-
lio naturali, quod servo convenire non potest.

CONTROVERSIA II.

*Utrum Lumen Gloriæ habeat rationem
speciei impressæ, concurrente præcisè
loco Objecti, vel potius habeat ratio-
nem principij, sicut alij habitus su-
pernaturalis.*

137. Sup-

137. Supponendum est 1. Intellectum creatum ob suam limitationem non posse producere cognitionem rerum à se distinctarum, nisi una cum ipso intellectu concurrat etiam obiectum. Huius obiectivi concursus necessitatem agnovit etiam S. Augustinus lib. 9. de Trin. c. 2. Tenendam, inquit, quod omnis res, quamcumque cognoscimus, generat in nobis notitiam sui: ab utroque enim notitia paritur, cognoscens, & cognito. Et hoc etiam sibi vult effatur philosophorum: Ex obiecto & potentia paritur notitia. Rationem verò, quare hoc obiectivo concursus indigeat intellectus creatus, reddere ad philosophos spectat.

138. Supponendum 2. Cum non omne obiectum sit sufficienter applicatum aut proportionatum potentiae intellectivae, ut cum illa possit immediate seipso ad producendam cognitionem concurrere, ideo habet virtutem seu Activam seu existentialem, ut producat, vel exigit ab Auctore naturae produci species impressas in intellectu, tantumquam vicarias obiecti, & quodammodo semen illius, quo mediante dicitur obiectum cum intellectu concurrere ad productionem cognitionis, quae vocatur species expressa.

139. Supponendum 3. Quemadmodum ad alios actus supernaturales tam intellectus quam Voluntas, qui eliciuntur à nobis in via, infunduntur habitus supernaturales, quibus elevatur & proportionatur potentia intentionalis ad huiusmodi actus eliciendos, ita in patria infunditur habitus supernaturalis seu principium supernaturale ad producendam Visionem beatificam, vocaturque Lumen Glorae, de quo facilius videri possunt in Institutionibus meis. Controversia est, qualem sit officium Luminis Glorae.

140. Prima sententia docet, Lumen Glorae aliud non prestare respectu Visionis beatæ, quam quod præstant species impressæ respectu cognitionis naturalis, agendo videlicet vices obiecti, ex se inidonei ad concurrendum immediate in ratione obiecti, vel certe quod sit connaturalius, ut per species id præstet, licet fortè possit etiam immediate concurrere præstare. Ita Vasquez, quem sequitur P. Esparza & Izquierdo.

141. Secunda sententia negat, Lumen Glorae fungi officio speciei impressæ, & asserit, tenere se ex parte principij vitalis, hoc est, Intellectus, ex se improportionati, quem elevat tanquam principium, ita ut complexo ex Intellectu & Luminis Glorae debeatur concursus obiectivus immediatus & specialis. Ita communis habet opinio cum tota schola Thomistica. Est tamen inter autores huius sententiæ aliqua dissensio. Plures enim negant quidem, defacto Deum videri per speciem impressam, existimant tamen esse possibilem aliquam qualitatem (vtrum species impressa vocanda sit, questio nominis est) quæ licet non suppleret defectum obiecti, concurreret tamen loco obiecti, sicut Vicarius multa facit loco & nomine Episcopi, quæ ipse Episcopus, si vellet, posset per seipsum præstare. Ita Suarez, Molina, Valentia, Card. de Lu-

go, Becanus, Herize, Fasolus, Hurtadus, Arriaga, Oviedo, Comptonus. Alij univèrsim negant esse possibilem ejusmodi qualitatem. Ita omnes Thomistæ. Item Arrubal, Salas, Granad. Tanner. Recupitus, Franc: de Lugo, Derkennis, Pallavic. Ant. Perex, de Quiros, Aldrete. De possibilitate huius qualitatis non lubet multum altercari; solum ergo inquirendum est, an Lumen Gloræ exerceat officium speciei impressæ, & hoc etiam breviter, cum sit questio ferè philosophica, & habeat multum de modo loquendi, ut etiam notavit P. Antonius Perez p. 1. d. 2. c. 2. §. 8. n. 121. si quis tamen longiorem contentione desiderat, legat P. De Quiros.

§. I.

Luminis Gloræ officium est, Proportionare Potentiam, species supponit proportionatam.

142. DICO 1. Lumen Gloræ in hoc recedit à proprietate speciei impressæ, quod species impressa præsupponat potentiam intellectivam proportionatam actui eliciendo, ita ut præsentis obiecto exigit concursum illius sive immediatum, sive mediatum, hoc est, per speciem; Lumen Gloræ verò potius supponit potentiam improportionatam, & ideo non exigentem concursum obiecti quantumvis præsentis, ac proinde elevat potentiam, & tribuit illi proportionem ac exigentiam concursus obiectivi. Probatur. Defacto Deus est intimè præfens omni intellectui, potensque concurrere producendo lumen gloriæ, atqui nullus intellectus ex se præcisè exigit productionem luminis gloriæ, & concursum Dei ad Visionem sui; neque enim est miraculum quod Deus in nostro intellectu defacto non producat lumen gloriæ, quin esset potius miraculum, si illud produceret: ergo signum est, quod noster intellectus non sit proportionatus ad Visionem Dei antecederet ad Lumen Gloræ, sicut oculus est proportionatus ad recipiendas species obiecti præsentis: ergo officium luminis Gloræ est sublimius, quia debet proportionare potentiam ex se improportionatam ad tam nobilem actum, qualis est Visio Dei.

143. Confirmatur. Quando eadem prorsus species incurrit in potentiam perfectiorem, elicit cum illa Visionem formaliter perfectiorem, v. g. eadem species cum oculo habente humorem crystallinum debite figuratum, & tunicam retinam in debita distantia dispositam, elicit perfectiorem visionem quam cum oculo minus rectè figurato: atqui idem Lumen Gloræ non producit cum intellectu perfectiorem Angelis perfectiorem formaliter visionem, quam cum intellectu imperfectiorem hominis, ut ex communi sententia inferius trademus: ergo lumen gloriæ non exercet officium speciei, quia non supponit potentiam proportionatam, sed potius tribuit hanc proportionem, sicut alij habitus supernaturales: & sicut Gratia sanctificans reddit hominem proportionatum ad amicitiam cum Deo, & character baptismalis ad alia sacramenta

tramenta recipienda. In hoc ergo sensu negari à nemine potest, quòd Lumen gloriæ se teneat ex parte potentia tanquam principium elevans, & non merè ex parte objecti.

§. II.

Potest Lumen Gloriæ intelligi receptum in Potentia, quin hoc ipso sit species impressa.

144. DICO. 2. Si Lumen Gloriæ dicatur esse ex se indifferens ad representanda diversa objecta secundaria, hoc est creaturas, in Deo, non erit species impressa, adeoque non hoc ipso quòd inhæreat Potentia, necessariò dicendum est esse speciem impressam. Conclusio est contra P. E. sparza, qui docet, non posse intelligi, intellectum intrinsecè elevari ad aliquam cognitionem, nisi illud per quod elevatur, habeat rationem speciei impressæ. Vnde etiam ultro faretur hic Author, quòd habitus Fidei, Prudentiæ, & quicumque intellectualis habitus infusus, sint species impressæ. Quæ, quantum ego videre in authoribus potui, est doctrina singularis; ad quam astruendam adigitur quodam principio, quod tradit in libello de Sacramentis, nempe quòd nulla potentia, nec efficiens nec materialis, possit elevari ad aliquem effectum supernaturalem, nisi possit naturaliter producere aut recipere effectum, qui inadæquatè contineat differentiam specificam illius effectus supernaturalis. Hoc posito fundamento (quod ego suo loco rejiciam) subsumit hoc modo: atqui intellectus quando elicit cognitionem naturalem, nihil in se recipit quo juretur in operando, præterquam speciem impressam: ergo etiam quando elicit cognitionem supernaturalem, nihil recipere potest, quo juretur ad illam producendam, præterquam speciem supernaturalem impressam: atqui recipit lumen Gloriæ: ergo lumen Gloriæ erit species impressa.

145. Hoc fundamentum, ut dixi, rejiciam in loco pluribus. Nunc obiter pauca notare placet, ob quæ illud displicet. Primò enim inconvenienter vocatur habitus fidei species impressa. Certum enim est, quòd ad eliciendos actus supernaturales fidei, ultra habitum infusum requirantur aliæ species sive naturales sive supernaturales (in quo est aliqua inter DD. dissensio) quibus tam Potentia intellectiva, quam habitus fidei ex se indifferens, determinetur ad hoc potius quam aliud objectum cognoscendum. Inconveniens autem est dicere, quòd species impressa opus habeat aliâ specie impressâ, ut possit fungi officio suo.

146. Secundò, ex hoc fundamento sequeretur, non dari habitus supernaturales in Voluntate ad actus ejusdem potentia. quia potentia volitiva non indiget vlllo alio comprincipio habituali ad suos actus naturales, sed solâ cognitione præviâ: non quidem speciebus impressis distinctis à speciebus intellectualibus, ut omnes fatentur. sed neque indiget habitu acquisito facilitante; nam vel hi habitus non dantur (ut ego quidem existimo) vel certè non sunt necessarij ad primos actus eliciendos. atqui habitus supernaturales elevent

etiam ad primum actum supernaturalem, ad quem tamen non faciunt experimentaliter: ergo fundamentum illud est falsum.

147. Probatur nunc Conclusio. Nulla species naturalis est ex se indifferens ad objecta diversa representanda: atqui, ut supponimus, Lumen Gloriæ habet hujusmodi indifferentiam: ergo in hoc prædicato deficit à natura speciei impressæ.

Confirmatur. Quando Potentia est indifferens ad cognoscendum vel hoc vel illud objectum, determinatio tribuitur objecto: atqui per illud quod est etiam indifferens, non fit determinatio: ergo per hoc non potest intelligi influere objectum, quia ratione rei indifferents nò potest intelligi objectum determinare potentiam: ergo nec per illam influit. Subsumo. atqui id per quod objectum non influit, non habet rationem speciei impressæ: ergo si lumen Gloriæ est indifferens, & determinatio fit immediatè ab objecto, lumen gloriæ non habet rationem speciei impressæ, sed potius dicendum est, quòd objectum immediatè, & non mediante specie influat.

§. III.

Lumen Gloriæ deficit à præcipuo prædicato speciei impressæ.

148. I. Actenus argumentati sumus ex hypothesi, quòd (ut habet communior sententia) Lumen Gloriæ sit indifferens ad hæc vel illa secundaria objecta in Deo videnda. Quia verò aliqui contrarium docent, in horum sententia est major ratio dubitandi, an Lumen Gloriæ fungatur officio speciei impressæ. Pro resolutione

149. Observandum est, duo munera præstari à speciebus impressis defacto existentibus: primum est, determinare potentiam ex se indifferentem, ut jam notatum est: Alterum est, concurrere loco objecti, ob defectum debitæ applicationis vel proportionis.

150. Primum munus censeo non esse præcipuum, propter quod natura instituerit species impressas. Ratio mea est, quia aliud est, speciem esse in se determinatam ad hæc objecta, & aliud, determinare potentiam, atque esse in hunc finem à Natura intentam. Ex illo priore non rectè inferitur posterius. Nam etiam si potentia esset determinata ad certum objectum, adhuc concursus objecti requireretur, nempe ut hic & nunc fieret cognitio: sicut, licet mas sit determinatus ad generandum hominem & non equum, requiritur tamen concursus femina: etiam determinate ad generandum hominem & non equum. In tali itaque hypothesi species impressa adhuc necessaria esset propter distantiam objecti, & esset determinata ad certum objectum, quamvis non determinaret potentiam: ergo quòd defacto determinet, provenit ex indifferentia Potentia. Hoc supposito, infero, præcipuum prædicatum magisque indubitatum speciei impressæ esse, ut suppleat defectum objecti, gerendo

